

ตัวชี้วัดที่ ๖ : ระดับความสำเร็จของร้อยละค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการดูแลผู้สูงอายุที่ไม่มีภาวะพึ่งพิง

หน่วยวัด : ระดับ

น้ำหนัก : ๓ (S)

เป้าหมาย : ๕

คำนิยาม

ผู้สูงอายุ หมายถึง ประชาชนที่มีอายุ ๖๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง

ผู้สูงอายุที่ผ่านการคัดกรอง หมายถึง ผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดกรอง/ประเมินสุขภาพ (ดำเนินการตามแบบคัดกรองและประเมินสุขภาพผู้สูงอายุรายละเอียดการคัดกรอง/ประเมิน ด้วยแนวทาง “คู่มือการคัดกรอง/ประเมินผู้สูงอายุ” กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๔) ดังนี้

๑) ปัญหาสำคัญและโรคที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ ได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ความเสี่ยงโรคหัวใจและหลอดเลือด การได้ยิน ช่องปาก การมองเห็น และข้อเข่าเสื่อม

๒) กลุ่มอาการผู้สูงอายุ Geriatric Syndromes ได้แก่ สมรรถภาพสมอง ภาวะซึมเศร้า ภาวะหกล้ม การกลืนปัสสาวะ ภาวะขาดสารอาหาร และปัญหาการนอน

๓) ประเมินสมรรถนะผู้สูงอายุเพื่อการดูแล ได้แก่ การประเมินความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (Activity of Daily Living: ADL) การประเมิน/คัดกรองผู้สูงอายุที่ต้องได้รับการดูแลระยะยาว

การคัดกรอง/ประเมินสุขภาพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุได้รับการคัดกรองประเมินสุขภาพ อย่างน้อย **ร้อยละ ๘๐** ของผู้สูงอายุทั้งหมดในพื้นที่

การประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (ADL) หมายถึง การจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุตามกลุ่มศักยภาพในการประกอบกิจวัตรประจำวัน เพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินงานดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาวครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตามกลุ่มศักยภาพ จากเกณฑ์การประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน ดัชนีบาร์เธลเอ็ดดัล (Barthel Activities of Daily Living index) ซึ่งมีคะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน ดังนี้

ผู้สูงอายุกลุ่มที่ ๑ ผู้สูงอายุที่พึ่งตนเองได้ ช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชนและสังคมได้ (**กลุ่มติดสังคม**) มีผลรวมคะแนน ADL ตั้งแต่ ๑๒ คะแนนขึ้นไป

ผู้สูงอายุกลุ่มที่ ๒ ผู้สูงอายุที่ดูแลตนเองได้บ้าง ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง (**กลุ่มติดบ้าน**) มีผลรวมคะแนน ADL อยู่ในช่วง ๕ - ๑๑ คะแนน

ผู้สูงอายุกลุ่มที่ ๓ ผู้สูงอายุกลุ่มที่พึ่งตนเองไม่ได้ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ พิกัดหรือทุพพลภาพ (**กลุ่มติดเตียง**) มีผลรวมคะแนน ADL อยู่ในช่วง ๐ - ๔ คะแนน

ผู้สูงอายุที่ไม่มีภาวะพึ่งพิง หมายถึง ผู้สูงอายุที่มีค่าคะแนนผลการประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (ADL) ตั้งแต่ ๑๒ คะแนนขึ้นไป หรือเป็นผู้สูงอายุกลุ่มที่ ๑ (กลุ่มติดสังคม)

แผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness Plan) หมายถึง เครื่องมือในการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health literacy) แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งองค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายของความรอบรู้ด้านสุขภาพว่า หมายถึง “ทักษะทางปัญญาและสังคม ซึ่งเป็นตัวกำหนดแรงจูงใจ และความสามารถของปัจเจกในการแสวงหา ทำความเข้าใจ และการใช้ข้อมูลเพื่อการส่งเสริม และดำรงไว้ซึ่งการมีสุขภาพดี

แผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness Plan) มีองค์ประกอบการส่งเสริมสุขภาพ และจัดการปัจจัยเสี่ยง ๖ ประเด็น ได้แก่

- ๑) ประเด็นโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุ
- ๒) ประเด็นการเคลื่อนไหวของผู้สูงอายุ
- ๓) ประเด็นสุขภาพช่องปากของผู้สูงอายุ

- ๔) ประเด็นผู้สูงอายุสมองดี
- ๕) ประเด็นความสุขของผู้สูงอายุ
- ๖) ประเด็นสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุมีแผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness Plan) หมายถึง ผู้สูงอายุที่มีค่าคะแนนการประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Barthel Index for Activities of Daily Living ; ADL) ตั้งแต่ ๑๒ คะแนน ขึ้นไป (กลุ่มติดสังคม) ได้รับการประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพ และจัดทำแผนการส่งเสริมสุขภาพ

การจัดทำแผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness Plan) มีขั้นตอนดังนี้

- ๑) ผู้สูงอายุเข้าสู่กระบวนการด้วยความสมัครใจ และได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้
- ๒) ผู้สูงอายุประเมินตนเองตามแนวทางการประเมิน เพื่อรับรู้สถานการณ์สุขภาพ และความเสี่ยงด้านสุขภาพ (ประเด็นประเมิน ๖ องค์ประกอบดังภาคผนวก)
- ๓) จัดทำแผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness Plan) ผ่านโปรแกรมที่กรมอนามัยพัฒนาขึ้น หรือผ่านรูปแบบอื่นๆ
- ๔) นำแผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness Plan) สู่การปฏิบัติจริง
- ๕) หลังจากปฏิบัติตามแผนฯ แล้ว ผู้สูงอายุดำเนินการประเมินภาวะสุขภาพด้วยตนเอง หรือประเมินร่วมกับเจ้าหน้าที่
- ๖) ปรับปรุง/พัฒนาแผนฯ และนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย
- ๗) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบอกต่อแก่เพื่อนสมาชิกชมรม/ กลุ่มทางสังคมของผู้สูงอายุในชุมชน หรือผู้ที่สนใจ
- ๘) เสริมสิ้นกระบวนการและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อการมีสุขภาพดี

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ผู้สูงอายุที่มีค่าคะแนน ADL ตั้งแต่ ๑๒ คะแนนขึ้นไป (กลุ่มติดสังคม)

กิจกรรมการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

- ๑. คัดกรอง/ประเมินสุขภาพผู้สูงอายุ ประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (ADL) ลงข้อมูลในระบบรายงาน ๔๓ แฟ้ม และระบบรายงาน Bluebook Application
- ๒. ให้ความรู้ผู้สูงอายุ และจัดทำแผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness Plan) ในผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยง ด้านสุขภาพ ๖ ด้าน (ด้านโภชนาการ การเคลื่อนไหว สุขภาพช่องปาก เสี่ยงสมองเสื่อม ความสุข และสิ่งแวดล้อม ที่ปลอดภัย) ลงใน Bluebook Application
- ๓. ผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงต่อสมองเสื่อม และเสี่ยงต่อภาวะหกล้ม ส่งต่อเข้ารับการประเมินที่คลินิกผู้สูงอายุและรักษาเมื่อได้รับการวินิจฉัยว่ามีภาวะสมองเสื่อม และภาวะเสี่ยงหกล้ม

สูตรการคำนวณ :

๖.๑ ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดกรอง/ประเมินสุขภาพ (ร้อยละ ๘๐)

$$= (A๑/B๑) \times ๑๐๐$$

โดยที่

A๑ = จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการประเมิน/คัดกรองสุขภาพ (ผลรวมข้อมูล ๗ ด้าน ได้แก่ สุขภาพช่องปาก สมองเสื่อม ซึมเศร้า ข้อเข่า ภาวะหกล้ม BMI และ ADL หารด้วย ๗)

B๑ = จำนวนผู้สูงอายุทั้งหมดในพื้นที่

๖.๒ ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีแผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness Plan) (ร้อยละ ๕๐)

$$= (A๒/B๒) \times ๑๐๐$$

โดยที่

A๒ = จำนวนผู้สูงอายุที่มีค่า ADL ตั้งแต่ ๑๒ คะแนนขึ้นไป และมีปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างน้อย

๑ ประเด็น ได้ทำแผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness Plan)

B๒ = จำนวนผู้สูงอายุที่มีค่า ADL ตั้งแต่ ๑๒ คะแนนขึ้นไป และมีปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างน้อย ๑ ประเด็น

เกณฑ์การให้คะแนน

ตัวชี้วัด(i)	น้ำหนัก (Wi)	เกณฑ์การให้คะแนนเทียบกับระดับความสำเร็จตามเป้าหมายของตัวชี้วัด					คะแนนที่ได้ (SMi)	คะแนนถ่วงน้ำหนัก (Wi×SMi)
		๑	๒	๓	๔	๕		
๖.๑ ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดกรอง/ประเมินสุขภาพ	๒	๗๐	๗๕	๘๐	๘๕	๙๐		
๖.๒ ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีแผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness Plan)	๑	๔๐	๔๕	๕๐	๕๕	๖๐		
รวม	๓							

ผลรวมคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เท่ากับ $\sum(W๖.๑ - ๖.๒ \times SM๖.๑ - ๖.๒) / \sum W๖.๑ - ๖.๒$

เกณฑ์การให้คะแนน :

ช่วงปรับเกณฑ์การให้คะแนน +/- ๑ ต่อ ๑ คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เป้าหมายผลผลิต	น้ำหนัก	เกณฑ์การให้คะแนนเทียบกับร้อยละของเป้าหมายผลผลิต				
		๑	๒	๓	๔	๕
ระดับความสำเร็จของร้อยละค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการดูแลผู้สูงอายุที่ไม่มีภาวะพึ่งพิง	๓	๑	๒	๓	๔	๕

รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน :

ข้อมูลพื้นฐานประกอบตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงานในอดีต ปีงบประมาณ พ.ศ.		
		๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
๖.๑ ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดกรอง/ประเมินสุขภาพ	ร้อยละ	๙๐.๕๒	๘๕.๒๖	๗๔.๗๗
๖.๒ ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีแผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness Plan)	ร้อยละ	-	-	๗๖.๙๕

แหล่งข้อมูล / วิธีการจัดเก็บข้อมูล :

๑. ฐานข้อมูลโปรแกรม HDC กระทรวงสาธารณสุข ระบบรายงาน ๔๓ เพิ่ม

๒. ฐานข้อมูลจาก Blue Book Application กรมอนามัย ระบบรายงานกรมอนามัย (Wellness Plan)

ระดับการวัด : ระดับอำเภอ

ผู้กำกับตัวชี้วัด : ๑. นางพัชรา ชมภูวิเศษ เบอร์โทรศัพท์ ๐๖ ๒๙๑๖ ๓๙๕๕

๒. นางสุชาดา ชีฆายุพันธ์ เบอร์โทรศัพท์ ๐๘ ๑๕๘๓ ๕๗๐๕

ผู้รับผิดชอบตัวชี้วัดหลัก : นางชุลีลักษณ์ หนูเสน เบอร์โทรศัพท์ ๐๘ ๙๒๗๗ ๑๙๙๔

ผู้รับผิดชอบตัวชี้วัด : นางปิยมณห์ พฤกษ์ชาติ เบอร์โทรศัพท์ ๐๘ ๑๐๖๑ ๖๕๖๐